

DÉLI HIRLAP

20

fillér

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. Röck Szilárd-utca 9.

Minden közleményünk utánnomása dílos

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap déli 12 órakor

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egy évre 60, félévre 30,
negyedévre 15 K, egy óra 5 K.

20

fillér

OROSZORSZÁG

Keletről jött a világosság s az éjszaka széthasadt függönye mögött vörös tűzben lángol a hajnali orosz róna. Turgenyev felkelt napja süt a vértivornyából ébredő Európa arcába.

Ámuló szemmel és ámuló szívvel kell nézni és köszönteni ezt a titokzatos országot, amelynek földjében a jövődő erői századokon át szunnyadtak. Szibériai ölbányák mélyén, a Péter-Pál-erőd kazamatáinak homályán, Bakunin, Kropotkin és Gorkij hiveinek rejtett pince-szállásain oly sokáig hiába ébresztgették névtelen Oroszország elaludt lelkét, amelyet százmillió muzsikábanatos szeme, álmodozó pillantása tükrözött. Két esztendő előtt végre felserkent ez a hosszú szan pihenő lélek s elmondta álmait a kételkedő világnak. Most pedig megvalósítja azokat, minden népekre szétsugárzó, mindenható erejével. S a hitetlen Európa már csatlakba hívő lélekkel vigyázza, várja, óhajtja és segíti ezt a megvalósulást.

A kommunista Kelet nagy párhaja a kapitalista Nyugattal elérkezett a döntő pillanathoz. Anglia rabló-jogon épült világ-hatalma inog már a hókucsmás Herkules öklének csapásai alatt reszketve sejdíti, hogy a szolgaságot most örökre megfojtja a végtelen rónán dobbanó, óriásléptekkel közelgő szabadság. Oroszország, amelyről egy keserű fia vallotta, hogy csak a kancsukát adta a világnak, már kezében tartja a szabadság, egyenlőség, testvériség aranyalmáját s megkínálja vele az éhez, elepedt nemzeteket. Ámuló szemmel és ámuló szívvel kell nézni és köszönteni.

Amiről Gogoly félszáz esztendője profétaéneket mondott, elérkezett és megérett a beteljesülésre: Oroszország, mint sebes, elérhetetlen Trojka rohan, porzik, füstöl nyomában az út, reszketnek a hidal s minden elmarad utána. Hah, micsoda lovak, micsoda paripák! Talán vihar fészkel sövényeikben? . . . Egyeszerre és tüzesen nekidőlnek ércszügyeik a hámnak s alig érintve patáikkal a földet, repülnek a levegőben, mintha istentől volnának megihletve . . . Oroszország felelt a kérdésre, mit sokáig süket fülekkel hallgatott. Gyönyörűen szól a csengő; reszket és széllé változik a darabokra szaggatott lég; oldalt marad minden, ami csak van a világon s az előre rohanó Oroszországnak utjából félve és csodálattal térnek ki a többi népek . . .

Oroszország felelt a világ minden feltett kérdésére.

Kárpáti Anrél

A Forradalmi Kormányzótanács újabb rendeletei

A külföldi követségek és missziók zászlója a tanácsköztársaság védelme alatt

A Forradalmi Kormányzótanács külügyi népbiztosának rendelete

Mindenkinek!

A népjogok elvei szerint külföldi képviselői fel vannak jogosítva saját nemzeti zászlójuknak kitűzésére. Ez a megilleti az ezidőszerint Budapesten tartózkodó idegen katonai missziókat is, melyeknek zászlaja tehát a magyar tanácsköztársaság oltalma alatt áll.

Ezt mindenkinek oly figyelmeztetéssel hozom tudomására, hogy az, aki a szóbanlevő idegen katonai missziók zászlóját megsérti vagy az ellen bármi módon erőszakos cselekményt követ el, forradalmi törvényszék elé jog állíttatni.

Kun Béla külügyi népbiztos

Rendelet a Vörös Őrségről

1. §. A Magyar Tanácsköztársaság belső rendjének megalapozása és fenntartása a Vörös Őrség feladata. A Vörös Őrség egyben a Vörös Hadseregnek kiegészítő részét képezi és tagjai bármikor hadiszolgálatra rendelhetők, illetve a Vörös Hadseregbe áthelyezhetők. Az őrszemélyzet azon tagjai, akik még harctéren nem voltak és arcyonai szolgálatra alkalmasak, hadiszolgálatra első sorban osztatnak be. A Vörös Őrség felállításával egyidejűleg az összes rendőri vonatkozással bíró karhatalmi alakulatok megszűnnek.

2. §. A Vörös Őrség közvetlenül a belügyi népbiztos alá van rendelve.

A Vörös Őrség szervezete:

A) városi parancsnokságok,
B) vármegyei (kerületi) parancsnokságok, ennek alárendelten a) járási parancsnokságok, b) községi kirendeltségek.

C) a belügyi népbiztoság Vörös Őrségének központi osz a ya

3. §. A Vörös Őrség személyzete:

1. őrszemélyzet,
2. irányító személyzet,
3. egészségügyi és egyéb szakalkalmazottak.

4. §. A Vörös Őrség parancsnokait és egyéb alkalmazottait az őrszemélyzetén kívül a belügyi népbiztos nevezi ki. A Vörös Őrség személyzetének tagjait a belügyi népbiztos által kijelölt bizottság veszi fel. Minden raj és szas

kasz maga választja parancsnokait.

5. §. A Vörös Őrség parancsnokai lehetőleg a proletárság katonai tapasztalatokkal rendelkező elemeiből kerüljenek ki. Magasabb parancsnokok csak kellő elbírálás után nevezhetők ki. Eből a célból bizottság alakítandó, amely a belügyi népbiztos, a munkás- és katonatanácsnak és a Magyar Szocialista Párt egy-egy kiküldöttjéből áll. A Vörös Őrségbe szolgálatra jelentkező volt tisztek (tényleges, tartalékos tisztek és tiszti vizsgás egyévi önkéntesek) jegyzékét a sajtó útján nyolc napon át állandóan közzemlére kell tenni. A jelentkezés napjától számított egy héten belül a jelentkezők egyéniségére, multjára és politikai megbízhatóságára bárki megteheti észrevételeit a bizottságnál, amely ezeket az észrevételeket felülvizsgálja és a belügyi népbiztoshoz jelenti.

6. §. A proletárság soraiból kikerülő parancsnokok számának emelése érdekében, valamint a kinevezett személyzet és alkalmazottak, parancsnokok és örök forradalmi iskolázatlanság céljából a belügyi népbiztos külön tanfolyamok felállításáról gondoskodik.

7. §. Ellenforradalmi és politikai üzemek megállítására a Vörös Őrség központi osztályában központi nyomozó szervezet állíttatik fel politikailag megbízható szervezett munkásokból. Országos jelentőséggel bíró bűnesetek sikeres felderítése végett bűnügyi központi nyomozó szervezet állíttatik fel.

8. §. A Vörös Őrség őrszemélyzetének javadalmazása a Vörös Hadseregével azonos. Élelmezés helyett a megállapított váltásösszeg fizetetik ki. A parancsnokok és egyéb alkalmazottak illetménye a kormányzótanács által országosan, egységesen megállapítandó javadalmazással azonos.

9. §. A jelenlegi karhatalmi alakulatok egész személyzetét rendelkezési állományba helyeztetik; ezeknek illetményei 1919 április hónapra a jelenlegi szabályok szerint utalványozandók; az alkalmazottak jelentkezetteknek tekintetnek és átvételüknél a jelen rendelet szabályai mérvadó. A szükséges létszám toborzás után lehetőleg a szervezett munkásság köréből biztosítandó, akiknél a testi alkalmasságon kívül főleg a rátermettség irányadó.

Budapest, 1919. március 26.

Belügyi népbiztoság:

Landler Jenő,

Jógó Béla.

Kinevezték a forradalmi törvényszék elnökeit és tagjait

A „Magyar Tanácsköztársaság” jelenti:

A Forradalmi Kormányzótanács Jantsik Ferencet és Rákos Ferencet a forradalmi törvényszék elnökeivé, Pintér Jánost, Tancics Lászlót, Sávolt Jánost, Bodon Jánost és Cserni Józsefet a forradalmi törvényszék tagjaivá, Vass Károlyt, Bartha Józsefet, Külber Pált, Laticózi Imrét és Gái Ödönt a forradalmi törvényszék vádbiztosaiavá, Szirmai Istvánt, Földes Istvánt, Reichardt Zsigmondot és Zeyzen Ernőt a forradalmi törvényszék jegyzőkönyvvezetőivé nevezte ki.

Ipari üzemek köztulajdonba vétele

A Forradalmi Kormányzótanács IX. számú rendelete

1. §. A Tanácsköztársaság feladatának tekinti, hogy a termelészközöket a dolgozók társadalmának tulajdonába vegye át, a termelést szervezze és fokozza. Ezért a Tanácsköztársaság a kisipar keretét meghaladó ipari, bányászati és közlekedési üzemeket köztulajdonba veszi, azokat egy csapásra az egész proletariátus vezetése és az illető üzemek munkásságának ellenőrzése alá helyezi. Ezért mindazok az ipari, bányászati és közlekedési üzemek, amelyek munkáltszáma 1910 március 22-én a huszat meghaladta, társadalmi vezetés és munkásellenőrzés alá kerülnek.

2. §. A köztulajdonba átvett üzemeket a Tanácsköztársaság szociális termelési népbiztosága által kinevezett termelési biztosok vezetik. A termelési népbiztoság több üzemet is rendelhet egy termelési népbiztos alá. A termelési biztos a proletárság összességének képviselője abban az üzemben, melynek élére állították.

3. §. A megjelölt üzemeknél a munkások ellenőrző munkásbiztosát választanak. Ha a munkások száma a százt meg nem haladja, az ellenőrző munkások száma három, ha a százat meghaladja öt, ha az ötszázat meghaladja, legfeljebb hét. Választó és választható az üzemben dolgozó minden tízenyolc évnél idősebb munkás és munkásnő. Ahol a munkásság legalább

egyegyede kívánja, a választás titkos szavazással történik. A tisztviselő is munkás.

4. §. Az ellenőrző munkástanács feladata a proletármunkafegyelem megteremtése, a dolgozó nép tulajdonának védelme és a termelő munka ellenőrzése.

5. §. A Tanácsköztársaság gondoskodik időnként kiküldött ellenőrök útján minden társadalmi vezetés alá helyezett üzem műszaki és közgazdasági legfőbb ellenőrzéséről.

6. §. Ha az üzem munkástanácsa és a termelési biztos között valamely kérdésben nézeteltérés merül föl, akkor a munkástanácsnak nincsen joga önhatárolni, hanem panaszszal fordulhat a szociális termelés népbiztossághoz, amely a panaszt sürgősen megvizsgálja és haladéktalanul dönt. Döntése kötelező. Amíg nem dönt, addig a termelési biztos rendeleteit követni kell.

7. §. Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1919. március 26.

A Forradalmi Kormányzótanács.

A házak köztulajdonba vétele

A Forradalmi Kormányzótanács X. számú rendelete

1. §. Minden lakóház a hozzátartozó beltellekkel, valamint a ház tartozékai-val együtt a Magyarországi Tanácsköztársaság tulajdona.

2. §. A lakásbért a házfelügyelők a lakók bizalmi testületének tagjaival együtt beszedik és ahhoz a pénzügyi népbiztoshoz szolgáltatják be hiánytalanul, mielyet a pénzügyi népbiztos rendelkezéssel kijelöl.

3. §. Azok, akik eddig azért nem fizettek lakásbért, mert a ház, amelyben laktak, sajátjuk volt, valamint azok is, akik oly ingyenes lakást élveztek, amelyet nem az állam nyújtott nekik illetmény fejében, mostantól kezdve lakásbért kötelesek fizetni. A lakásbér összegét az itt felsorolt esetekben a szociális termelés népbiztosa által alakítandó kerületi lakásbizottságok állapítják meg.

4. §. A kerületi lakásbizottságok gondoskodnak a lakásbérek beszedésének ellenőrzéséről is. Azokkal szemben, akik a lakásbért pontosan meg nem fizetik, megtorló intézkedéseket tehetnek. Ezeket az intézkedéseket a lakók viszonyához képest kell megtenni és megokolt esetben el lehet rendelni, hogy a lakó más lakásban (szükséglatásban) helyeztessék el vagy azt, hogy öle az élelmiszerjegyet elvonják.

5. §. A kerületi lakásbizottságok gondoskodnak a házakon és lakásokon szükséges javításokról is.

6. §. Ez a rendelet azonnal hatályba lép a következő városokban:

Budapest, Újpest, Csepel, Erzsébetfalva, Rákospalota, Pestújhely, Arad, Brassó, Debrecen, Győr, Hódmezővásárhely, Kassa, Kaposvár, Kecskemét, Kolozsvár, Komárom, Lugos, Marosvásárhely, Máramarosziget, Miskolc, Nagyvárad, Nyitra, Pécs, Pozsony, Selmec és Bélabánya, Sopron, Szabadka, Szalmárnémeti, Szeged, Székesfehérvár, Ujvidék.

A szociális termelés népbiztosa ezt a rendeletet más városokra is kiterjesztheti.

7. §. Ennek a rendeletnek 2., 3., 4., 5. és 6. paragrafus

lók azokra a munkásházakra, amelyek a munkás (tisztviselő) maga épített vagy szerzett meg és amelyben maga is benn lakik. Az ilyen házak után tehát lakásbért nem kell fizetni, csak telekértékadó.

8. §. Azokban a házakban, ahol házfelügyelő nincsen, a lakók bizalmiférfiai gondoskodnak a bérek beszedéséről és a javítások összeírásáról.

9. §. Aki a beszedett lakásbéreket a beszedéstől számított három nap alatt a kijelölt pénzügyi népbiztoshoz be nem szolgáltatja, öt évig terjedő fegyházzal büntethető. Ugyanez a büntetés éri azt is, aki a lakóházak tartozékait szándékosan elmulasztja vagy ezek tartozékait szándékosan megrongálja.

10. §. Ezt a rendeletet a szociális termelés népbiztossága hajtja végre.

A Forradalmi Kormányzótanács.

Csak az élhet, aki dolgozik

A Forradalmi Kormányzótanács XI. sz. rendelete

Minthogy a proletárállam megkezdte a magántulajdon megszüntetését azzal, hogy a kisipar kereteit meghaladó üzemeket, a lakóházakat köztulajdonba veszi, a proletárállamban csak annak van joga élni, aki dolgozik; vagy testi vagy szellemi munkát végez a társadalom fönntartására.

A Tanácsköztársaság elrendeli tehát az általános munkakényszert, ezzel szemben megállapítja a munkára való jogot. Az állam köteles eltartani mindazokat, akik munkaképtelenek, valamint azokat, akik dolgozni akarnak, ha az állam nem tud nekik munkát juttatni.

Budapest, 1919. március 26.

A Forradalmi Kormányzótanács.

Szocializálják a pénzügyi intézeteket

A Forradalmi Kormányzótanács XII. sz. rendelete

1. §. A Forradalmi Kormányzótanács elhatározza a pénzügyi intézetek szocializálását. A szocializálást azzal kezdi meg, hogy felhatalmazza a pénzügyi népbiztos azon pénzügyi intézetek kivételére és ellenőrzés alá helyezésére, amelyeket a szocializálásra alkalmatlannak tart. A tanácsköztársasági vezetés és ellenőrzés alá helyezett pénzügyi intézeteket a pénzügyi népbiztos által kinevezett ellenőrző megbízottak vezetik a pénzügyi népbiztos utasításainak megfelelően.

2. §. Mindennemű pénzügyi intézetnél az ott levő folyószámlái és más betétjéből mindenki havonta a betét 10%-át, legfeljebb azonban kétezer koronát vehet fel. Mőltánylást érdemlő esetekben (betegség stb.) a betét 10%-ánál nagyobb összeget, de legfeljebb ezer koronát lehet felvenni.

3. §. Munkabérekre és tisztviselői fizetésekre a betéteket korlátlanul szabad felvenni, ha a termelő biztos vagy ennek hiányában bizalmiférfiak igazolják, hogy a felveendő összegre az említett célokra szükség van.

4. §. Köztulajdonba vett vállalatok a termelő biztos igazolása alapján a betéteket korlátlanul felvehetik anyagbeszerzés céljaira is, ha fizetést átutalás útján lehetetlen teljesíteni.

5. §. Földbirtokosok a megállapított mértéken felül a földművelésügyi népbiztos hozzájárulásával vehetnek fel pénzt, élelmiszer-üzemek és élelmiszerkereskedők a közlekedési népbiztos hozzájárulásával, központok pedig azon népbiztos felhatalmazással vehetnek fel megállapított mértéken felül betéteiket, amely az illető központ felett az ellenőrzést gyakorolja.

6. §. Átutalásokat folyószámla vagy betét terhére mindenki bárki részére korlátlanul eszközölhet oly pénzügyi intézetekhez, amelyek a pénzügyi népbiztos ellenőrzése alatt állnak. Oly pénzügyi intézetekhez, amelyek nem állnak tanács ellenőrzése alatt, átutalást eszközölni nem lehet.

7. §. A külföldre és Magyarország megszállott területeire csak a pénzügyi népbiztos engedelmével eszközölhetők átutalások.

8. §. A pénzügyi intézetek nem fogadtathatnak olyan rendelkezéseket értékpapírokra és egyéb értékekre vonatkozólag, amelyekről a jelen rendeletben nincs szó.

9. §. Mindenki tartozik 14 nap alatt személyazonosságát igazolni, akinek a pénzügyi intézetnél folyószámlái vagy más betéte van. Ötezer koronánál kisebb összegeknél a jelentkezési határidő 30 nap. Aki személyazonosságát a megjelölt határidő alatt nem igazolja, annak betétje a kincstár javára elvész. Aki kimutatja, hogy az igazolásban akadályozva volt, személyazonosságát utólag is igazolhatja. A jogtalan elkobzás ellen a pénzügyi népbiztossághoz lehet panasszal fordulni.

10. §. A pénzügyi intézetek igazgatói ezen túl háromezer korona havi fizetésnél nagyobb fizetést nem kaphatnak. Mindazok azonban, akiket a pénzügyi népbiztos utasítására el nem mozdítottak, kötelesek munkájukat az intézetben rendszeresen tovább is végezni. Az elmozdított igazgatók is kötelesek fölvilágosítások megadására a pénzügyi népbiztos utasítására az intézetekben megjelenni. E szakasz rendelkezései alkalmazhatókra s más alkalmazottakra is vonatkoznak.

11. §. A pénzügyi népbiztos hozzájárulása nélkül a pénzügyi intézetek alkalmazottainak jövedelme nem emelhető.

12. §. A pénzügyi népbiztos kivételeket engedélyezhet szükség esetén e rendelet intézkedései alól.

13. §. Forradalmi törvényszék ítélt azok felett, akik e rendelet szabályait megszegik.

Budapest, 1919. március 26.

A Forradalmi Kormányzótanács.

Felnyitják a páncélszekrényeket

A Forradalmi Kormányzótanács XIII. sz. rendelete

1. §. A Forradalmi Kormányzótanács felhatalmazza a pénzügyi népbiztos, hogy a pénzügyi intézetnél lévő bérelt páncélrekeszek (safe) felnyitása iránt intézkedjen.

2. §. A felnyitást egy bizottság végzi, amely a pénzügyi népbiztos két kiküldöttjéből, a Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesületének egy megbízottjából és az érdekeltektől egy tisztviselőjéből áll, akit a pénzügyi népbiztos biztosa jelöl ki.

3. §. A páncélrekeszben lévő aranyérméknek és külföldi pénznemeknek a deviza-központ utolsó jegyzéke szerint számított, jegyzés hiányában pedig az Osztrák-Magyar Bank által megállapított ellenértékét az illető pénzügyi intézetnél a fél folyószámlája javára kell írni. Az aranyérmék és külföldi pénznemeket a bizottság a Pénzügyi Központnak adja át.

Hasonlóképpen a fél folyószámláján helyezendő el a páncélrekeszben talált készpénz is. A páncélrekeszben lévő betétkönyveket a félnek kivásására ki kell adni.

A páncélrekeszben lévő értékpapírok, ékszerek és egyéb értékek, valamint irományok továbbra is a rekeszben maradnak.

4. §. Az eljárásról két példányban jegyzőkönyvet kell készíteni. Az egyik példányt a rekeszben kell elhelyezni, a másikat megőrzés végett Budapesten az adófelügyelőnek, más helyen a pénzügyigazgatónak kell átadni, akinek a fél a jegyzőkönyvet megtekintheti.

5. §. Mindenki köteles nyolc nap alatt annál a pénzügyi intézetnél, ahol a páncélrekeszt bérlé, a rekesz kulcsát

az adófelügyelő, vagy a pénzügyigazgató oda kiküldött megbízottjának elismervény mellett átadni; ennek elmulasztása esetében a rekesz feltörték és tartalma elkoboztatik.

Aki a kulcs átadásában akadályozva van és azt hitelt érdemlően igazolja a pénzügyi népbiztosságnak, az elkobzás alól mentesül.

6. §. A Forradalmi Kormányzótanács felhatalmazza a pénzügyi népbiztos, hogy megfelelő eltérésekkel az egyéb helyeken lévő páncélrekeszek tekintetében is hasonlóan rendelkezzen.

Felhatalmazza továbbá arra, hogy a pénzügyi intézeteknél lévő zárt letétek felnyitását is elrendelje; a felnyitás napját a felekkel közölni kell, hogy a felek a felnyitáshoz megjelenhessenek.

Budapest, 1919. évi március hó 26.

A Forradalmi Kormányzótanács.

Az aranypénzt és a külföldi pénzt be kell szolgáltatni

A Forradalmi Kormányzótanács XIV. sz. rendelete

1. §. Azok a pénzügyi intézetek, amelyeket a Forradalmi Kormányzótanács ellenőrzése alatt állnak, felhatalmaztatnak, hogy aranyérméket és külföldi pénznemeket a Deviza-központ utolsó árnyomán, ilyennek hiányában pedig az Osztrák-Magyar Bank által megállapítandó áron bárkitől átvegyenek. Az aranyérmék és külföldi pénznemek koronaellenértéke az illető pénzügyi intézetnél az átadó fél folyószámláján helyezendő el.

2. §. Aki a birtokában lévő aranyérméket és külföldi pénznemeket 14 nap alatt nem adja át valamely tanács ellenőrzése alatt álló pénzügyi intézetnek, a forradalmi törvényszék elé kerül.

Budapest, 1919 március hó 26.

A Forradalmi Kormányzótanács.

Ellenőrzés alá helyezik a bankokat és pénzügyi intézeteket

A Forradalmi Kormányzótanács pénzügyi népbiztossának 2/1919. sz. rendelete

1. §. Ellenőrzés alá helyeztetnek a következő bankok és pénzügyi intézetek: Belvárosi Takarékpénztár r.-t., Budapesti állatvásár pénztár r.-t., Budapesti Giro- és pénztárgylet, Budapesti Lipótvásári Takarékpénztár, Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, Első Magyar Iparbank, Forgalmi Bank r.-t., Hazai Bank, Hermes Általános Váltóüzlet r.-t., Hungaria Bank r.-t., Kishirtokosok Országos Földhitelintézete, Központi Bank, Magyar Agrár és Járadékbank, Magyar Általános Ingatlanbank, Magyar Általános Hitelbank, Magyar Általános Takarékpénztár, Magyar-Cseh Iparbank, Magyar Fekereskedők Hitelintézete r.-t., Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége, Magyar Földhitelintézet, Magyar Jelzálog-Hitelbank, Magyar Kereskedelmi Hitelbank r.-t., Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság, Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank, Magyar Országos Központi Takarékpénztár, Magyar Országos Bank, Magyar Postatakarékpénztár, Magyar Takarékpénztárak Központi Jelzálogbankja, „Merkur” Váltóüzlet r.-t., Nemzeti Pénzváltó r.-t., Országos Iparbank, Pesti Nemzeti Takarékpénztár és Bank r.-t., Pesti Hazai Első Takarékpénztár, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

2. §. Más pénzügyi intézetek és bankok ellenőrzés alá helyezése iránt külön rendelet fog intézkedni.

Budapest, 1919. március 26.

Pénzügyi népbiztos.

Trieszt Német-Ausztriáé lesz

Az olasz-jugoszláv viszály szétugraszthatja a békekonferenciát

Bécs, március 27.

A Der Neue Tag jelenti Hágából: A Triesztért folyó olasz-jugoszláv viszály az entente-ot a legnagyobb zavarba ejti. Az olasz jugoszláv helyzet már annyira kiélesedett, hogy a trieszti kérdésben egyik vagy másik fél javára való döntés a párisi békekonferencia szétugraszthatóhoz vezethet. Ilyen körülmények között az a gonodolat merült fel, hogy kivezető utat keresnek és Triesztet Német-Ausztriához csatolják. A balkáni diplomaták semleges országokban nyíltan beszélnek erről a lehetőségéről, mint olyanról, amely valószínűleg legközelebb megvalósításra kerül. Hivatalos amerikai személyek továbbá úgy határoztak, hogy abban az esetben, ha Német-Ausztria nem csatlakozik Németországhoz, úgy Német-Csehországot és Triesztet Német-Ausztriához csatolják. (M. T. I.)

Spartakusz rabszolga forradalma Itáliában

Egy kommunista álma kétezer év előtt

Spartacus egyesek szerint a Spartakusok thrák királyi családjából származott. Pásztor volt, mikor görög gazdja földjét adó fejében elárverezték s Spartacus kenyér nélkül maradt. Bejutott a római hadseregbe, de ott sem tudott sokáig megmaradni. Valami kitalálási megkorbácsolásra ítélték s a szörnyű barbár megszokotti a szegénytelen büntetés végrehajtása előtt. Rejtőznie kellett és rabló lett. Hatalmas erejével, ritka ügyességével a rablók között csakhamar vezérszerepre jutott. Nagy híre terjedt és a római katonák hadsereges hajtóvadászatokat tartottak ellene. De a föld népe rejtegette s a szikla felé került, míg törbeccsálták és elűzték. Társait keresztre feszítették, őt meg mentette ritka szép, hatalmas teste. Az ilyen óriásért nagy árat lehetett szerezni. Elküldötték a római rabszolgavásárra, ahol a capuai gladiátoriskola valójában szép pénzt fizetett érte.

Nem sok időbe telt és gladiátor-társai győzhetetlennek tartották.

A gladiátorság megvetett rabszolgakéntesség volt. A legnagyobb gladiátor csak addig volt népszerű, míg az államot állott. A magánéletben nem volt ember, csak rabszolga. A mesékben tehát, amelyek Spartacus gladiátor-lejéről szólnak, — még ha nem is szólnak tele anarkronizmusokkal — mindennek kellene, hogy későbbi időkből származzanak. Nem igazak, de szépek. Az egyik ilyen mese Spartacus és a római Arminius barátságáról szól. A győzhetetlen thrák és a rejtelmes, szikrázó származó szőke gladiátor között a szűk, nyirkos cellában egymás mellett élve, szinte szerelemhez hasonló barátság fejlődött. Egy nap aztán a két hábarátot szembeállították az arénában. Egyiküknek meg kellett sebesülnie s alávetnie magát a népitételnek. És valóban mindketten ezen ügyeztek. Arminius volt az ügyesebb. Egy vértőlcsobban megcsuszva térdre esett és Spartacus kardja végighasította a harkáját. Kegyelmet kért a nézőktől. De ősz volt, csunya, ködös idő, a tömeg nem volt kegyelmes kedvében. Spartacus kacagva szurta agyon egyetlen barátját — s még azon éjszaka halva, rabszolgatársával megszökött Rómából. E napról kezdve csak a

bosszúnak élt.

A szentimentális mese nem egészen ártatlan. A mesemondó szerint az egész rabszolgaforradalmat egy zseniális rabszolga elkeseredett haragja okozta. Ismert konzervatív fogás: a forradalmakat egy-egy zseni megszületésének esetlegességéből magyarázni.

Róma ekkor már nem a szerény, szorgalmas parasztok birodalma volt. A háboruban szerzett vagyonszösszesek gyors ütemben döntőték meg az állam minden régi puritán intézményét és a reájuk épült primitív világnézetet. A folytonos jövedelmező háborúk és a belvilongásokkal fajult politikai küzdelmek a hirtelen érvényesülés óriási lehetőségeit nyitották meg a kalandorok előtt. Sok ember gyorsan és könnyen nagy vagyonhoz jutott, ami mindenkit felkeltette a „szerelem” után való sóvárgást. Dolgozni azonban senkinek akart.

A patriciusok, a régi főnemesség birtokaik jövedelméből nem versenyezhettek a parvenük fényezésével. A patricius-íjak tehát vagy úgy aranyozták meg kopott házi isteneiket, hogy gazdag parvenü-hölgyekkel léptek házasságra, vagy pedig politikai összeköttetéseiket használták fel jövedelemszerzésre. Zsarolásaikkal végleg elkeserítették a meghódított országok lakosságát, szinte mindennapos panamapereikkel még jobban aláásták a szenátus sülyedő tekintélyét. E konzervatív főnemesség kiváltságainak legfőbb öre, Sulla diktátor, egy öreg kokott vagyonából politizált: fegyvertársai közül nem egyre rásütötték, hogy bordélyházak jövedelméből élt.

A nép megszokta dologtalanságban látni a szabadságot. Ezért a szabad munkások majdnem teljesen eltűntek s helyüket mindenütt rabszolgákkal kellett pótolni. Óriási számban hozták tehát Itáliába a keleti háboruban szerzett hadifoglyokat.

Ez ellen a Róma ellen indult Spartacus fellázadt rabszolgaserege.

Spartacus emberei szabadságukért küzdöttek, a rómaiak csak zsoldért.

A rabszolgák felszabadításának foly-

tonos hirtetésére tüneményes sebességgel özönlöttek az ujoncok a forradalmi seregbe. Spartacus pedig az ujoncokból pillanatra sem lankadó energiával állította fel az újabb és újabb légiókat. Rövidesen hetvenezer kiképzett katona felett rendelkezett. Rabszolgakirálynak nevezték és ő valóban királyi terveket szőtt. Elhatározta, hogy seregével elhagyja Itáliát és elvonul a római hatalom körzetéből. Messze, talán ott, ahol a szőke germánok laknak, megalapítja a szabad, dolgozó emberek országát. Ez az ország nem fogja ismerni a rabszolgaságot. Itt, aki élni akar, annak magának kell dolgoznia a kenyérért. Ez a birodalom menedéket, földet és polgárjogot fog adni a legyőzött népek menekültjeinek és a gazdag országok szökött rabszolgáinak, mindenkinek, aki dolgozni akar.

A sereg ellenállásra nem találva, haladt folytonosan észak felé. Míg Spartacus épp oly szép, mint naiv terveit szötte, katonái még a rómaiak előtt is szokatlan kegyetlenséggel raboltak és pusztítottak. Az Alpok lábaihoz érve, Spartacus megismertette katonáival államalapítási tervét. Megnyagyarázta, hogy az ő országában mindenki szabad lesz és aki dolgozik, az nyugodtan, jólétben élhet. De a katonáknak nem tetszett a terv. Ők nem dolgozni akartak, hanem uralkodni. Ők csak szerencsétlenebbek voltak, mint uralaik, a római hódítók, de vágyaikban, erkölcsiükben semmivel sem mások. Hatalmukat érezve, nem a rabszolgaságot akarták megszüntetni, hanem ők akartak rabszolgákat tartani. Szabad munka helyett, szabad szakszolgálatra vágytak.

Itáliába akarta Spartacus katonáit meggyőzni arról, hogy a rablóságot vége csak a keresztfa lehet, a katonák elfelejtették, hogy mennyit átkoztak Itáliát és most semmiáron sem akartak elvonulni onnét. Spartacus előtt csak két lehetőség állott. Vagy elszakad csapataitól és azokat biztos pusztulásra szánja, vagy pedig velük együtt harcol tovább a világ meghódítója ellen. Az utóbbit választotta.

A Spartacus akarata ellenére folytatta a harcot Róma ellen. De ha már elfogadta ezt a lehetőséget, gyorsan alkalmazkodott az új helyzethez. Lemondott a birodalomhódítás tervéről és elhatározta, hogy Rómát alakítja át a megálmodott szabad orszaggá. A rabszolgák felszabadítása, ami kezdetben csak eszköz volt a kezében, most már hitevé vált. Fanatikusan hitt az eszme igazságában és az igazság győzelmében.

A rabszolgakirály tehetetlenül nézte emberei folytonos pusztulását. Roppantul fájlalta, hogy a sebesülteket és betegeket kénytelen pusztulni hagyni. De ha emberei zömét meg akarta menteni, nem járhatott el másként. Tudta, hogy a halálraszántak számát erősen csökkentheti, ha szerez egy földdarabot, ahol gyógyulásukig biztos helyen vannak a betegek és sebesültek és ahol békés foglalkozást kezdhetnek azok, akik többé nem alkalmasak a fegyverforgatásra. Elhatározta, hogy egy ilyen menedékhely megszerzéséig nem bocsátkozik nagyobb ütközetbe. Ez emberszerető elhatározás következetes keresztülvitele volt Spartacus legszebb emberies

ecelekedete. De a következmények azt tanítják, hogy egy forradalmi sereg vezérének nem emberiségével kell kortársai közül kitűnnie, hanem akadályt nem ismerő hitével és akarataival. Ha Spartacus a konzulok seregének megsemmisítése után egyenesen Róma ellen indul, a világ fővárosa majdnem ellentállás nélkül kezébe jut. Bizonyos, hogy a rabszolgaság akkor sem szűnt volna meg, akár egy pillanattal is előbb, ha Spartacus meghódítja Rómát, mert a római rabszolgakapitalista termelési rend még ez időben távolról sem érte el fejlődési lehetőségének teljét, — de az ókor élete mégis sok tekintetben megváltozott volna.

Ezeket az érdekes részleteket Illés Béla: Spartacus élete című, nemrégiben megjelent, rendkívül aktuális könyvéből vettük.

FŐVÁROSI KELETI ÉS RIB-ORFEUM
NEMERIGAZGATÓK
Holnap utoljára: **AZ ARANY MOKUS.**
Szombaton először:
ENGLISH SPOCKEN

NEMZETI („ROYAL”) ORFEUM
VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 31.
Minden este 7/8 órakor
BEPPO
és a kitűnő új műsor.

REVÜ-SZÍNHÁZ a KR STÁLYPALOTÁBAN
Szerecsen-u. 95. Tel. 120-77
Széles Szakáll felülvétel 7/8 órakor: Nem akarok katonát látni. Szenczelő: aktuális revü. A revü keretében fellépnek Singer hódolmányos, Darnóra ki-gyótáncosnő, Cs. Torbay humoros anyukék mesé-tere. Vasárnap 2 előadás, d. u. 1/43 és este 7/8 órakor

HIS KOMEDIA **ROMES GABRIEL VI.**
Róvay-utca 16. sz. igazgatók:
Rott-Steinhardt. Tel. on 14-22
Leszerelők. Ily Kleinor. A főszerepekben **Roti és Steinhart.** Kezdet 6-kor.
Casino-mulató 1. em. Ének s táncműsor. Kezdet 7/7-kor

Nagymező-u. **TÉLIKERT** Jardin d'Hiver
22-24 szám. Tel. 167-25
A márciusi csodaműsor. Elsőrendűl artisztaszámok
Hol voltál Flórián?
a szezon legmulatságosabb operettje. Kezd. 1/58-kor

EMKE-MOZGÓ Akácfa-utca 4.
Csütörtöktől vasárnapig az „Acéhang” dalárda közreműködésével
IGLÓI DIÁKOK
Farkas Imre daljátéka négy felv.

VASREDŐNYÖK
Készítését és szakmai javítását elvégzi **Kondor Rezső**
lakatosárú és redőnygyára
Telefon: József 23-18 VII., Peterdy-u. 14.

ONGYUJTÓK
finomabb és olcsóbb kivitelben, továbbá tüzkő, bél stb. kapható minden mennyiségben csak viszont-eldők részére.
Schweitzer József és Fia cég
nagykereskedésben. Tözsde-palota Nádor-u. sarok

DR. FÜREDI -féle rendelő férfi-és női betegeknek
Rákóczi-ut 32. sz. Rendelés reggel 1-től este 7-ig.

A Maha adzsa gyöngye 1-2 óra 2-ik rész egy előadásban!
A főszerepekben: **GUNNAR TOLNÁS**
a Royal-Apollóban
Előadások 3, 5 és 7 órakor

HIREK

A DÉLI HIRLAP TELEFONSZÁMAI:

Felölös szerkesztő: József 64-46.
Szerkesztőség: József 64-47, 64-48,
64-49, 63-50, 63-52.
Kiadóhivatali igazgató: József 63-51.
Kiadóhivatal: József 64-50.
Interurban: b 126.

Uj várak épültek

Még a máglyák, im ki se hültek,
Régi-zászlós még sok orom,
Röpdös babona és turul,
De az új várak fölépültek.

Az új várak: nagy, piros lettek,
Szándékok, célok és hitek,
Vágyak, amelyek az avas
Várakra villámmal tüzelnek.

És a napok lángolva telnek,
Az ó-várak leomlanak,
Csupa új vár lesz a világ,
Hol győztes bárdok énekelnek.
Ady Endre.

Uj világ a bankoknál. Akármilyen vastagok is a banképületek pánccfalai, akármilyen masszívák is ablakrácsai és tölgyfakapui, az új világ ide is diadallal vonult be. A bank ajtajában még nem tudna az, aki a forradalmat átaludta volna, hogy változás történt. Most is ott áll a szuronyos katonai őrszem, mint a tőkeuralom védelme korábban, amikor a karhatalom a gyengékkel szemben a hatalmasok szolgálatában állott. De már a belső helyiségekben, a pénztártermekben és a párnázott ajtók mögött új arcok, új szempontok, új világnézetek köszöntik a látogatót. Az igazgatói szobákról legtöbb helyen lekerült a rangot jelző névtábla és az, aki az ajtók mögött ült, már nem teljes hatalmu cézára a kis banktisztviselők társadalmi nyomoruságának, hanem ha egyáltalán még a helyén van, csak egyszerű tanácsadó tisztviselője az egykor alárendelt intézetnek. A címmel és ranggal együtt megszűntek a hallatlan bankigazgatói fizetések is, amelyek gyakran elhagyták az egy millió koronát azokban az elszámolásokban is, amelyek a nyilvánosság elé kerültek. Ma a bankigazgató legfeljebb háromezer korona fizetést huz. Maguk a felek is átváltoztak. A rémület és a megriadás vonásai is helyet cseréltek az arcokon, mert áttelepedtek a nagy betevő vonásaira azoknak az arcáról, akik a múltban dobogó szívvel várták 200 koronás váltójuknak kegyes leszámolását esedekelték. Uj világ van! Ma azok a legboldogabbak, akik hatezer éves szenvedéssel, lemondással és szegénységgel váltották meg belépőjegyüket az új világ boldogságához.

Felhívás az építésproletárokhoz. Ma délután 1/2 5 órakor az Építésezek Szövetsége helyiségében a Magyarországi Kommunista Pártja részéről „Az építés várható kialakulása” címmel egyik elvársunk vitaest bevezetéseket, — továbbá holnap délután 5 órakor a Magyarországi Kommunista Párt részéről Raitzi Rezső dr. elvtárs Kommunista világnézet címmel előadást tart.

A felvidék proletárai a Vörös Hadseregben. A felvidék proletárai tegnap a legnagyobb lelkesedéssel bejelentették belépésüket a Vörös Hadseregbe. Ma délután félhat órakor ismét gyűlést tartanak a Nemzeti Lovardában.

Piros Budapest. Amerre a szem ellát, mindenütt piros minden. A lüktető élet és a csörgedező vér piros színe vidáman leng zászló alakjában a pesti paloták ormán. Tegnapelőtt még csak belülről alakultak át az emberek pirossá, mármár kívülről is kiütközött a pirosság az utca minden járó-előjén. Piros szalagok a katonasapkákon, piros pántlikák a lányok hajában, piros gombok a fekete zakatiók gomblyukában, piros szegfűk a virágüzletek kirakatában. A pirosnak még nem volt ilyen keletje a világ fennállása óta. Lányok, legények, akik nem jutottak piros szalaghoz, mert a rövidárkereskedések zárva vannak, a drogériákban piros ruhafestéket vásárolnak és pirosra festik fehér zsebkendőjüket. A kékfestőgyárak átalakultak pirosfestőgyárakká. Olyan szép piros minden, mint a pirkadó hajnal... vörös májust, a piros husvétit tojásokat és a pünkösdi rózsát megelőzte a kacagó, piros március... (L. K.)

Hogyan őrzi a vagyont Eibensteiner Gáspár Alajos? A kapitalista kizsákmányolás, hála a nép felébredt öntudatának, nálunk már jóformán anakronizmus, egy-egy szivós esete mégis túlélt a proletárforradalmat. Ilyen a következő is.

Budapesti Helyiség és Vagyonörző Vállalat címmel egy Eibensteiner Gáspár Alajos nevű linzi ember Budapesten a Rákóczi-ut 57. szám alatt irodát tart fenn. Havi tíz és ötven korona közötti összegekért arra vállalkozik, hogy kereskedők és más vállalatok üzleteit este hat órától reggel hat óráig őrizeti. Van is a vállalatnak vagy negyven őrző embere. Ezek fejéért havi négyszázötven korona fizetést kapnak. Mindegyik őrnek éjjelenként egy-egy nagy rajont kell bejárnia és mindegyik bolt előtt óránként legalább egyszer meg kell jelennie. A kezükben levő egyik rajonlista tizen-negy utcára van felosztva és havonta összesen kétezerháromszázhusz korona bevételt jelent a vagyonörző vállalkozásának. Kiadása ezzel szemben mindössze egy ór havifizetése, vagyis négyszázötven korona. Tekintve, hogy az öröket valakinek ellenőrizni is kell, a vállalat erre is tart négy-öt embert, vagyis minden tíz rajonra egy-egy ellenőr esik. Egy ellenőr legnagyobb fizetése hétszáz korona. Esik tehát ebből egy-egy rajonra havonta hetven korona. Eszerint rajononként a kétezerháromszázhusz koronás bevétellel szemben áll összesen ötszázhusz korona személyné kiadás, marad tehát tisztán a vállalkozónak rajononként ezernyolcszáz korona haszon, ami negyven rajont számítva összesen havonként hetvenkétszázkorona profitot jelent. Ezt a horribilis összeget negyven-negyvenöt éhbérel díjazott proletárból osztja ki az élelmes Eibensteiner Gáspár Alajos. Arról azután, hogy az őrzésért fizető kereskedőket miként csapja be ez az élelmes linzi, az alkalmazottak sokkal többet tudnának mondani. Beszélhelne nek arról, hogy néhány hét előtt a Rákóczi-uton éppen a nem tulságosan éber vagyonörző helyiségével szemben rabolták ki Deutsch Izidor ékszerüzletét, pár házal odább pedig az Aggteleki-utcában Bontus fűszerüzletét.

Eibensteinernek a vagyonörző dus jövedelméből már annyi pénze van, hogy még ha akarná, sem költhetné el. De nem akarja. Nyolcezer koronás csomagokban küldözgeti pénzét Linzbe, hogy megmentse a zárlattól és elvonja az államtól, amelyet megillet. Legutóbbi küldeményei szerencsére a postán rekedtek.

Házasság. Dános László eljegyezte Zimmermann Stelát. (Külön értesítés helyett.)

Magyar esperantó propaganda a külföldön. A Hungara Revue című esperanto-lapot a nemzetközi nyelvbizottság, amely magyar esperanto-szervezet, nagy számban terjeszti külföldön. Tizenkét országban olvassák az esperanto-lapot és a bizottságnak egyéb, több nyelven megírott. Magyarországon mostani állapotait ismerető nyomtatványait. Több entente-lap, különösen a szocialista lapok, átvettek közleményeket a Hungara Revue-ból, különösen a Népszava, Világ, Déli Hirlap, Az Est, Virradat vezércikkeiből és hireiből idéztek. Ezekből a közleményekből a külföld véleményét alkothatt magának a magyarság hangulatáról és az imperialista hódítók erőszakoskodásairól. A lapot megkapta a berni szocialista konferencia minden résztvevője is. Ezekre a cikkekre érdekes válaszok érkeztek a magyar esperanto újsághoz. Így egyik hollandi szocialista esperanto-újság azt írja, hogy a holland munkásság már nem vár semmit Wilsontól, hanem csak a bolsevizmus guézelmétől reméli az elnyomottak felszabadítását és bizonyosnak mondja, hogy a kommunizmus Magyarországot is felszabadítja az imperialista elnyomás alól.

Teljesen átalakul a vármegyei közigazgatási rendszer. A forradalmi átalakulás Pestvármegye legtöbb községében zavartalanul, teljes rendben indult meg. Kégl János dr., az előző politikai rezsim volt kormánybiztosa átadta helyét Földes István dr.-nak, akit a forradalmi kormányzólanás Pestvármegyei teljhatalmu népbiztosává nevezett ki. Az új népbiztos már átvette az ügyek irányítását. Aszódon, Kispesten és Gödöllőn a főszolgabírák járási direktoriumoknak adták át helyüket. A vármegye ügyeinek irányítására hétfőn délelőtt tíz órakor a vármegyei háza nagytermében a községekben megjelenő munkás- és paraszttanácsok háromtagú direktoriumot választanak. A vármegyei járási, közigazgatási rendszer új beosztásáról holnap a belügyi népbiztosságnál tanácskozást tartanak. Valószínű, hogy az egész vármegyei közigazgatási rendszert gyökeresen átformálják.

Lefoglalt papi javak. Győről jelentik: Zemanek Antal, a papi ügyek népbiztosa, megjelent a püspöki várban, ahol az összes értékeket lezárattas a kulcsokat magához vette. Hasonló intézkedés történt Pannonhalmán, ahol a Benedekrendiek rezidenciáját lefoglalták le. — Nagyváradról jelentik: A direktorium intézkedésére tegnap délután lefoglalták a görög-katolikus püspök Szent László-téri palotájának összes helyiségeit. Az egyházi hivatalok nyomomban kiköltöztek. A palota helyiségeinek felhasználásáról később fogunk határozni. A palotát katonaság őrzi.

Az operette fejlődésének második ciklusa április 4-én lesz a Vigadóban. Dömötör Ilona, Környei Béla, Serák Márta, Sándor Mária, dr. Dalnoki Viktor, Tóth József közreműködésével. Jegyek 5-12 koronáig a Színházi Életnél és Bárdnál.

Ötven millió arany márkát ellop-tak. Bécsből jelentik: A Neues Wiener Tagblattnak hágai jelentése szerint a rotterdami vasutálmáson két vagon, amely ötven millió német birodalmi márkát tartalmazott, elloptak. Az aranyat a birodalmi bank az amerikai kormányhoz elvételükért küldte. (M. T. I.)

Az új hivatalos lap. Az új mos Budapesti Közlöny is első új rend s a hivatalos lap ma reg Tanácsköztársaság címmel jelenik. Senki sem bántódk rajta, hogy renddel együtt eltűnt a legutóbb magyar nyomtatvány is, amely szürke, rosszul megírt sorai között ott volt a régi rendszer gonoszsága és vérlázító igazságtalansága. Hová tűntek a kinevezési, címadohányozások, a királyi kinevezések és nevelés megkülönböztetés? Nem volt szám, amelyben ne juttat volna hozzá egy-egy új báró, legakább is udvari tanácsost, egyre-másra következtek a kinevezések, amelyeknek hideg sorai mögött a stréberkedési és protekciós, ilyen hivatalos közléseket megjelentető De eltűnt az új hivatalos lapból a hirdetés is: nincs többé árverési híre, mert a tőkés nem használ föl többé az államhatalmat a javára. Szívvel köszöntjük a Magyar Tanácsköztársaságot, mánt az új világrend hirdetőjét.

Az Uránia nagyszerű műsor Tigris című erősen szocialis szellemű hatalmas érdeklődést vált ki a körében. Állandóan táblásházák ködnek Olaj Foss nagy művészt. Az előadások minden nap 4, 7, 10 órákor kezdődnek.

Ausztrliában sztrájkba lépett a Déli Vasut mozdonyvezetői. jelentik: A lapok jelentése szerint a Déli Vasut mozdonyvezetői a sztrájk eseményekkel össze nem függő bérkövetelés miatt — tegnap sztrájkba léptek. A sztrájk a szedelemmel fenyegeti az életről szállító vonatok közlekedését. A lapok továbbá jelentik, az Altona és a Déli Vasut munkásai tegnap gyűlést tartottak, amelyen nagyvonalú felvetésben állapodtak meg. A gyűlésnek a döntésre csak rövidek adtak és bejelentették, hogy a léscsik elutasítása esetén sztrájkba lépnek. (M. T. I.)

Szász Zoltán „A női lélek dőse” című előadását március 30-án 11 órakor tartja meg a Royal Apollóban. Jegyek a Színházi Életnél és a Royal Apollóban.

Március 30-tól JÓZSEF 126 a „Stenográfia” Gabelberger gyorsírás új telefonszáma Jelenleg 101-25 Rákóczi

Gazdászati tanácsok a munkások 11. honvédegyalognak Budapestben beosztott gazdasági tiszttel cseréltetve a kompenzácót ellenében. — Eszes főhadnagy, Maglóca, vár

Legmagasabb fizeték használt férfiruhák, fehérneműkért: Balzsam, Telefon: 17-32. Gyula utca 8. I. emelet 19., Rókus körháza

Felhívás! Sürgősen felhívjuk a Magyarországi népbiztosok és ügyvezetők általános testületének tagjait, hogy az 1919. március 15-én délelőtt folyamán a testület határozatában, V. Nagykorona-utca 18. szám alatti helyiségben jelenjenek meg. A magyar gyári képviselők érdekvédelmi Országos Testületének

Öszinte, becsületes, komoly, értékes, elfogulatlan

AZ EMBE
Göndör Ferencz hetilapja.

Minden lapelárusító-nál kapható. Kiadóhivatal Izabella-u. 66.

Az ára 1 korona

A Forradalmi Kormányzótanács újabb rendeletei

Tudósítás eleje az 1. és 2-ik oldalon

A pörös feleknek csak ezer koronát szabad kifizetni

Az igazságügyi népbiztos 3. I. N. sz. rendelete

Bírói határozat alapján — további intézkedésig — tőke és kamat fejében összesen csupán 1000 (egyezer) koronát, ugyszintén bírói határozatban megállapított ügyvédi költség fejében összesen csupán 1000 (egyezer) koronát szabad kifizetni. Az ezt meghaladó összeget marasztalt félnek a Forradalmi Kormányzótanács ellenőrzése alatt álló pénzügyhatóságnál kell befizetnie.

Bírói vagy elnöki letétből jogerős bírói határozat alapján tőke és kamat fejében szintén csak 1000 (egyezer) koronát és ügyvédi költség fejében összesen szintén csak 1000 (egyezer) koronát szabad kifizetni.

Bírósági végrehajtóknak a végrehajtási eljárás során kezükhöz befizetett vagy általuk behajtott marasztalási összegből tőke és kamat fejében összesen 1000 (egyezer) koronát és illetve ügyvédi költség fejében összesen 1000 (egyezer) koronát szabad kiadniok a végrehajtóknak, illetőleg ügyvédjének, az ezt meghaladó összeget pedig be kell fizetniük oly pénzügyhatóságnál, amely a Forradalmi Kormányzótanács ellenőrzése alatt van.

Budapest, 1919. évi március 25-én.

Igazságügyi népbiztos.

Kiterjesztik a sóelosztó bizottság hatáskörét

A Közélelmezési Népbiztos 19.893/1919. sz. rendelete

Az Országos Közélelmezési Hivatal vezető miniszter 65/KB. 1919. számú rendeletével létesített Sóelosztó Bizott-

Schwarz alkonzult szabadlábra helyezik a csehek. Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse*nek jelentik Prágából: Schwarz alkonzult holnap biztosíték ellenében szabadlábra helyezik, a vizsgálatot azonban folytatják ellene. (M. T. I.) — Schwarz vicekonzult néhány hét előtt tartóztatták le, mert az a gyanu merült föl ellene, hogy Német-Ausztria és Magyarország területi integritása érdekében folytat agitációt. A vád szerint céljaira megszerezte a cseh-szlovák sajtóiroda titkos aklitát.

Nagy Endre március hó 30-án este 7 órakor konferál a Zeneakadémiában. Jegyek a *Színházi Élet*nél, Bárdnál és a Zeneakadémiában.

Debrecenben tilos a kártya és a dominó. Debrecenből jelentik: A rendőrkapitányság a Katona- és Munkástanács rendeletére eltiltott minden kártyajátékot. A tilalom nemcsak a házard-, hanem az ugynevezett kommerszjátékokra is kiterjed. A rendőrség az összes kávéházakban, vendéglőkben, korcsmákban, nyilvános helyeken, klubokban, egyletekben, társaskörökben szigoruan fogja ellenőrizni a rendelet pontos betartását. A rendelet ellen vétők büntetése hat hónapig terjedhető elzárás és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetés. Ezenkívül a klubokat, egyleteket és társasköröket feloszlatták,

ság a sónak minden irányú felhasználásáról és a sószükséglet biztosításáról, ideértve a behozatalt is, a Magyar Tanácsköztársaság egész területére kiterjedő hatáskörrel intézkedik.

Az állami bányászati monopóliumok és bányászati kutatások központi igazgatósága, fő- és sóbányahivatalok, továbbá az állami sóeladóhivatalok üzemi és adminisztratív ügyei továbbra is a pénzügyi népbiztoság hatáskörébe tartoznak.

A Sóelosztó Bizottság a hivatkozott rendeletben megjelöltek kivül az Államnép Fogyasztási Szövetkezet és a budapesti Munkástanács kiküldöttjeivel készítendő.

Jelen rendelet kihirdetése napján lép életbe.

Budapest, 1919. március 26.

Erdélyi s. k., közéletelméleti népbiztos.

A kiszabadult rabok csak ezer koronát vehetnek föl

Az igazságügyi népbiztos 4. I. N. sz. rendelete

A letartóztatási intézetekből szabadlábra helyezett egyéneknek pénzüket és egyéb értéküket összesen csupán 1000 (egyezer) korona erejéig szabad kiadni.

Budapest, 1919. évi március hó 25-én.

Igazságügyi népbiztos.

Csak a kereskedelmi népbiztoságnak van joga anyagkiutalásra

A szociális népbiztoság ismételt és nyomatékosan közli, hogy mindenféle anyagkiutalás, még ha műszaki, üzemfentartási és bármilyen szociális kérdéssel van is kapcsolatban, a kereskedelmi népbiztoság (Lánchíd-utca 2.) hatáskörébe tartozik. A tőzsdeépületben székelő népbiztoság semmiféle anyagkiutalással nem foglalkozik.

a kávéházaktól, vendéglőktől, korcsmáktól, amelyben játszottak, bevonják az iparendélyt. Szigorú büntetés vár azokra is, akik magánlakásaikat kártyázás céljaira átengedik. A rendőrségnek tudomására jutott, hogy a szigorú kártyarendeletet egyesek úgy akarják kijátszani, hogy dominó játéknak nagyobb pénzösszegekben. A rendőrfőkapitány erre a dominójátékot is eltiltotta s a kártyarendelet büntető rendelkezéseit a dominójátékokra is kiterjesztette.

A népbiztoság felhatalmazása nélkül senki sem járhat el. A szociális termelés népbiztosága a következő órást adta ki:

Ismételtén előfordult, hogy a szociális termelés népbiztosága nevében a legkülönbözőbb intézményeknél és vállalatoknál ismeretlen egyének minden felhatalmazás nélkül eljárnak, intézkedéseket tesznek, amely intézkedések igen gyakran súlyosan károsítják a népvagyont és a tanácsköztársaság intézkedéseit meggyújtják. A népbiztoság ezután is figyelmezteti az érdekelteket, hogy az egyes intézményeknél a népbiztoság nevében csak a népbiztosok egyikének vagy mindkettőjének aláírásával ellátott meghatalmazással bíró egyének járhatnak el. Ily meghatalmazás nélkül jelentkezők igazolás céljából átadandók a Vörös Rendőrségnek. A szociális termelés népbiztosága.

Wölfling Lipót visszatér Német-Ausztriába. Bécsből jelentik: A lapok értesülése szerint Wölfling Lipót, a volt Lipót Ferdinánd főherceg, a német-osztrák kormányhoz azzal a kérelemmel fordult, hogy neki, mint egyszerű polgárnak, engedjék meg a Német-Ausztriában való letelepedését. A kormány nem zárkózik el a kérelem teljesítése elől. (M. T. I.)

Fogtechnikus segédek értekezlete. A Magyarországi Fogtechnikus Segédek Szakszervezete felkéri úgy a szervezett, mint a szervezetlen szaktársakat, hogy fontos ügyben csütörtökön e hónap 27-én este 7 órakor a Rémi-kávéházban (Budapest, VIII., József-körút 4. szám alatt) saját érdekében okvetlen jelenjenek meg.

Lehet szobát kapni a hotelekben. Milyen furcsa, de így van. A dunaparti szállók márványoszlopos halljában a szobafőnök ur íróasztala előtt nem kell ötszáz koronás borraivalót ígérned, ha meg akarsz szállni, mégis szobához juthatsz. Az állandó, előkelő lakók: a vidéki grófok, a pesti bárók és boldog bankigazgatók kihurcolkodtak a minden komforttal felszerelt szobákból és böröndjeikkel és ezüstveretű toalettládikkal ismeretlen helyre távoztak. A Bristol és a Hungaria, a Ritz és a Vadászkiút portásai nem mosolyognak rajtad manapság, ha szoba iránt érdeklödsz, van üres szoba bőven. Szegény utas, aki Pestre érkezel, nem fogsz félajuktan szállagálni ezentul egész éjszaka keresztül szállás után, üresek a grófok és a bankigazgatók szobái a hotelekben.

Előadás a Mérnök- és Építészegyletben. A Magyar Mérnök- és Építészegyletben március 27-én délután fél 6 órakor az egyetemes szakosztály ülésén Szentgyörgyi Károly és Szirontai Lhotka István „A Mérnökök és Építészek kertvárosa és termelészövetkezte” címmel előadást tart (vetített képekkel).

Házkutatást csak belügyi népbiztos rendelhet el. Landler Jenő és Vágó Béla, a belügyi népbiztoság vezetői, a következő felvilágosító közleményt adták ki: Tudomásunkra jutott, hogy a fővárosban és környékén különböző megbízó levelekkel lakásokban házkutatást tartanak, fegyvereket és egyéb ingóságokat foglalnak le és visznek el. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy ilyen kutatásokat csak a belügyi népbiztoság rendelhet el és csak írásbeli felhatalmazás alapján fogantatható. Az írás csak akkor érvényes, ha rajta van a belügyi népbiztoság pecsétje és azt Landler Jenő és Vágó Béla népbiztosok írják alá. Aki valamilyen más meghatalmazással jelentkezik, az csaló és mivel a Forradalmi Kormányzótanács rendelkezéseivel száll szembe, forradalmi törvényszék elé állítják. Felhívjuk az összes karhatalmi közegeket, hogyha ilyen eset tudomásukra jut, a legerélyesebben akadályozzák meg és az illetőt tartóztassák le.

Az iskolaigazgatók visszaadták meghívatásukat. A főváros polgári és elemi iskoláinak igazgatói, számszerint hetvenen, tegnap értekezletet tartottak a Dohány-utcai polgári leányiskolában és elhatározták, hogy az egyenlőség elvére való tekintettel, visszaadják megbízásukat a főváros népbiztosainak. Az igazgatók egyhangú határozatát Szántó Jenő kisegítő iskolai igazgató vezetésével öttagu bizottság közölte Preusz Mór fővárosi népbiztossal. Az igazgatók tehát ezentul éppen úgy fognak tanítani, mint a többi tanító s az iskolák adminisztrációjának intézéséről a népbiztosok fognak rendelkezni.

Volt tisztek és önkéntesek! Zenekar alakításához, csellós, nagybőgős, brácsás, kontrás kerestetik. Bővebbet Csontos volt hadnagyánál Tőkés-kávéház délután 3—5-ig.

Kun Béla a pártegyeségről és a jövő feladatairól

(A Déli Hírlap tudósítójától.) Kun Béla külügyi népbiztos a Népszava mai számában Levél az elvtársakhoz címmel cikket közöl a pártegyeségről, amelyben többek között a következőket írja:

Boldogan és örömmel dolgozunk ma együtt, amikor helyreállítottuk az egységes munkásmozgalmat külső egységét, de megteremtettük a belső, az elvi és az elméleti egységet is és belekapcsolódunk a proletariátus nemzetközi forradalmába, élére kerültünk annak és diadalra jutott a párt egységes keretében a forradalmi marxizmus. Nézzétek végig bármely elvtárs az intézkedéseknek azt a tömegét, amit a proletariátus forradalmi kormánya bocsátott ki, amelyek már is felszabadították minden elnyomás és kiszákmányolás alól a proletariátus nagy tömegét és állapítsa meg, hogy vajon nem győztek-e azok az elvek, amelyeket hirdettünk.

Mit követeltünk? Követeltük a szakítást a Berni Internacionaleval, csatlakozást a III., a moszkvai forradalmi Internacionalehoz. Megtörtént! Követeltük a forradalmi osztályharcot, a burzsoáziával való együttműködés megszakítását, a proletárság diktatúráját. Megesimáltuk! Követeltük, hogy a termelés újjászervezése ne kapitalista alapon, hanem szocialista módon történjen. Az alapot megteremtettük és ezen építünk tovább. Mindezt pedig elértük nem testvérharcot, hanem a proletariátus egységes együttműködésével.

Kun Béla ezután megállapítja cikkében, hogy ma ugyszólván mintaképei vagyunk Középeurópa proletárságának és rámutat arra, hogy csak olyan küzdelmet és olyan harcot akarunk folytatni, amely hasznára válik a munkásságnak, nem pedig ártalmára. Ezekre a harcokra és nem kiesi-nyes elvi elméleti okokból szakadó elvadásokra fordítsuk a munkásosztály forradalmi energiáit.

Maid így folytatja: Én nem mondom senkiről sem, hogy elkeljen ma, mert mindenki a fejével felel azért, amit a proletariátus mozgalmaiban csinált. Én is, más is! Az is, aki nem dolgozik, az is, aki dolgozik, az is, aki nyelvtölgötéssel akasztja meg az alkotó munkát. Az alkotó munka megakasztása ma ellenforradalmi cselekedet. Ma annyira balra vagyunk, hogy lehetetlen tovább balra mennünk. Ma nincs baloldali ellenforradalom, csak jobboldali. A magyar proletárság pártja a nemzetközi kommunista párt magyar osztálya. Ilyen azonban csak egy van és egy is lesz, mert méltó lesz rá.

Amely célokért új utakat vágunk, azt elértük! Megvan a proletariátus egységes cselekvésének lehetősége. Cselekedjünk egységesen! De cselekedjünk!

Április 7-ére várják Versaillesbe a német delegátusokat

Pichon szerint husvétig megkötik a békét

Bécs, március 27.

(A Déli Hírlap tudósítójának telefonjelentése.) A Neue Freie Presse-nek jelentik Baseltől: Pichon külügyminiszter a kamara bizottságában kijelentette, hogy a békeszerződést husvétig meg fogják kötni. A német delegátusokkal a tárgyalások hétfőn kezdődnek. A német békedelegációt április 7-ére várják Versaillesba.

Párisban újabb világháborútól félnek

„A magyarok attörték a vörös gyűrűt”

(A Déli Hírlap tudósítójától.) A Berliner Tageblatt jelenti Hágából: A békekonzferencia tizes bizottsága hétfőn két óra hosszat tanácskozott a német kábelek sorsáról, anélkül, hogy bármiféle megállapodásra jutott volna. A napirend további tárgya a cseh-lengyel egyenlenségek megszüntetése volt, azonban szintén eredmény nélkül folyt a tárgyalás.

Egyetlenegy bizottság sem tud előrehaladni munkájával. A népszövetség tervezetével foglalkozó bizottság például még csak a tervezet nyolcadik pontjának tárgyalásánál tart.

Nagyon valószínűtlen tehát az a föltevés, hogy máig, csütörtökig, a tizes bizottság elkészül munkájával. Igérik ugyan, hogy a Németország számára való békefeltételeket rövidesen megszövegezik, de kétséges, hogy ígéretüket idejekorán teljesíteni tudják-e még. Ha mégis a békekonzferencia most gyors elhatározásokra jutna, úgy az elsősorban a magyar eseményeknek tulajdonítandó, amelyek valósággal megdöbbentették a párisi békekonzferencia vezető személyiségeit.

Az összes vezető embereket az a gondolat foglalkoztatja, hogy ta-

lan ismét küszöbön áll egy újabb, kilátásaiban teljesen bizonytalan világháború, de nem tudni, tényleg nem tört-e ki máris ez a háború.

Foch generalisszimusz azon a véleményen van, hogy a vörös gyűrűt, amelyet a lengyelek és a cseh-szlovákok segítségével akart az entente a bolsevik Oroszország köré vonni, most sikerült a magyaroknak átörnie. Az entente most a cseh-szlovákokkal és lengyel légiókkal szeretné belőlni azt a házát. Nagyon félnek azonban attól, hogy a lengyel csapatoknak Danzigban való partraszállása könnyen háborút idézhet elő Németország felé.

Párisi körök tudatában vannak annak, hogy azok az ütközőállamok, amelyekre az entente most minden reményét alapítja, szintén alá vannak akasztva a bolsevizmus aknáival. Romániában a forradalom bármely pillanatban kitörhet.

A békekonzferencián ennek dacára sem alakult ki még egységes nézet a követendő taktikát illetően és a konzferencia résztvevői egymásnak tesznek szemrehányást a bekövetkezett események miatt.

A magyar forradalom bombája a békekonzferencia asztalán robbant föl

Drágán fizet az entente huzavonájáért

Bécs, március 27.

(A Déli Hírlap tudósítójának telefonjelentése.) A Der Neue Tag jelenti Genfből: Saint-Brice feltűnést keltő cikkben foglalkozik a Journal-ban a magyarországi eseményekkel és azok várható hatásaival. A többek közt ezeket írja:

— Ime, most megjelent a bolsevizmus Európa szívében. ha nem sikerülne azt ott feltartóztatni, akkor a bolsevizmus a nyugati államok között most már csak Németország áll, amely éppen előkészületeket tesz arra, hogy a bolsevizmus veszedelmével kalmárkodjék és drágán megfizettesse magát a veszedelem esetleges elhárításáért.

Ez hát az eredménye annak a ragyogó módszernek, amelyet a békekonzferencia követett! Az entente-államférfiak semmit sem hozhatnak fel mentességükre. Károlyi Mihály mindjárt a fegyverszünet megkötésekor figyelmeztette az ententeot, hogy jó lesz saját érdekében is, ha minél előbb a gazdaságos alapon rendbe hozza a dolgokat. És milyen választ kapott Károlyi tőlünk?

Az entente-misszió, amely a magyar földön csakugy végigszántott, hogy kielégítse a románok, szerbek és a cseh-tótok kívánságait, úgy látszik, távolról sem volt tudatában annak, hogy Magyarországon mégis van vagy tízenkét millió magyar, akiket nem lehet quantitáé négligable módjára kezelni.

Egy szép napon azután beállott a mi katasztrófánk. A Károlyi-kormány amelytől az entente újában nem kevesebbet követelt, mint azt, hogy újabb magva területeket irttessen ki, eltűnik a színtérről és helyét ad a bolsevizmusnak.

Nem tett volna szabad nekünk négy hónapon keresztül a blokád, a bizonytalanság és a nyomor fojtogató nyomásának kitenni olyan országot, amelyet a négyéves háború teljesen kimerített.

Az Action Francaise írja: Nagyon félünk attól, hogy új háború kezdődik. Az újabb háborúnak a kiinduló pontja, éppogy, mint 1914-ben, ugylátszik, ismét Magyarország lesz. Most azonban nem egy Tisza és nem a magyar mágnások állanak a háború élén, hanem a magyar proletariátus, amely Lenint hívja segítségül. A magyar bonyodalom az a bomba, amely a békekonzferencia asztalán felrobbant. Ugyanaz a bomba, amelynek elérézését mi számtalanszor megjósoltuk. Most bocsulják meg magukat azok a hibák, amiket elkövetettünk.

A kommunista Internacionále irányelvei

A Népszava mai száma közli a március 2—6-ig Moszkvában ülésezett Kommunista Internacionále irányelveit. Ez a rendkívül érdekes s nagyjelentőségű irás többek között rámutat arra, hogy a kapitalizmus felbomlásának végső időszakára érkezett s hogy a proletárság végleges győzelmével kezdődik az emberiség igazi története. A proletárdiktatura lehetetlenné teszi a régi kiszákmányolók ellenállását, a parlamentáris tanácsrendszer pedig a törvényhozó és végrehajtó hatalmat egyesíti a proletariátus kezében. A munkások életviszonyai csak akkor javulhatnak, ha maguk veszik át a polgárságtól a termelés vezetését, de nem a termelő eszközök szétosztásával, hanem azok központosításával.

A kommunista forradalom a vagyont egyáltalán nem sajátítja a kereskedelmet pedig a termelés helyes elosztásával pótolja. A kát egyesíti a tudománnyal s felkészülve lép a győzelem útjára felhívja erre a küzdelemre a egész proletariátust. A történelmi jelentőségű irás ezekkel a szavakkal végződik: *Éljen a proletariátusok nemzetközi köztársasága!*

Károlyi Mihály válasza Vix alezredes levelére

Vix alezredes a forradalmi kormánytanácsához intézett levelében jelentette, hogy az az állítás, mint a demarkációs vonalat politikai határnak tekintené, az általa használt lejezéseknek téves értelmezése. Károlyi Mihály e nyilatkozat folytán kénytelen megállapítani a következőket:

— Amikor Vix alezredes jegyzetét átnyújtotta, nyomtatékosan kijelenttem, hogy ez a vonal nem teendő össze most már az eddigi demarkációs vonal jellegével és fogalmával. Nincs is — mondotta — ennél több demarkációsális vagy stratégiai jellege, mert ezeket nem katonák írták meg, hanem a békekonzferencián politikusok döntöttek így az illetékes határokról vonatkozólag. Erre azt válaszoltam, hogy ez a követelés a fegyverszüneti szerződés megállapodásait. Vix alezredes hidegen felelt:

— Elismerem, hogy erre a fegyverszüneti szerződés nem ad jogot, ez a vonal a párisi békekonzferencia határozata, amelyre nem lehet többé vonatkozni a fegyverszüneti szerződés megállapított demarkációsális vonalát.

— Amint én azt kérdeztem, marad-e a közigazgatás a magyar kormány és a magyar hatóságok kezében, Vix alezredes kijelentette, hogy ez a semleges zónában, de a románok tal újában megszállandó terület, éppogy, mint a már megszállt terület az egész hatalom, minden impériális kérés a magyar állam kezéből s a román állam kezében lesz. Ezen lejezések után, amelyek valóban csak megszüntették a fegyverszüneti szerződés megállapodásait, hanem amelyek következményeként részben egy renúnciacióról lett volna szó, impériumról való önkéntes lemondásról a román állam számára, nem lehetett kétség sem aziránt, hogy megvan szó, sem aziránt, hogy mit teendő.

— Nemcsak én, hanem a jelenlegi Berinkegy Dénes volt miniszterelnök Böhm Vilmos volt hadügyminiszter is egész határozottan így értelmezték Vix alezredes kijelentését.

— Ha ennek elfogadása után kiderülne, hogy a párisi békekonzferencia elé nem mentünk, sohasem tudtuk volna jogunkat visszaszerezni. A Párisban megállapított új vonal azzal a borzasztó hatással jár, hogy a románok új vonalát átlag száz kilométernél messzebb tolta volna előre magyar területen. Ha nem is de jure, azonban facto állapotból mindig de jure a határtól igyekeztek csinálni amennyit lehetett, hogy a wilsoni elvek alapján a demarkációs vonal megkötésénél a népszavazást követően megkérdezték volna a népszavazást. Tehát jogot kellett volna adni a román imperializmus és a román imperialisták parancsára és a magyar állam számára. A semleges zónának megteremtése is csak arra szolgált volna, hogy a franciák a románok és magyarok között ékeljék magukat, hogy nekik sohasem legyen módunk arra, hogy a románokat a fegyverszüneti szerződés betartására szoríthassuk. Sem joglemondás, sem ilyen ténybeli állapot teremtésére és elismerésére nem mehetett bele egyetlen magyar ember sem, a legszűkebb nacionális körökön kívül a legszűkebb nemzetközi eszmények közt.